

Oponentský posudek diplomové práce Lýdie Skuciové:

Komentovaný překlad vybraných kapitol románu *The Collector Collector* od Tibora Fischera

Diplomová práce Lýdie Skuciové se skládá z překladu vybraných kapitol současného britského autora Tibora Fischera a doprovodného komentáře.

Zatímco překlad je slušný, vykazuje pouze drobné či občasné závažnější nedostatky na syntaktické a stylistické rovině, teoretická část je podle mého názoru naprosto nedostačující. Většina studujících, kteří si pro diplomové práce vybrali komentovaný překlad, doplnila vlastní text nosnou literárněvědnou (popř. historickou) a translologickou studií zaměřující se na podstatné (především stylistické) aspekty zvoleného autora a díla, recepci a specifické problémy převodu. Tento komentář však rozsahem i obsahem připomíná spíše bakalářskou práci. Také zvolený model Nordové, spolu s funkcemi podle Jakobsona a odkazem na *Stylistiku současné češtiny*, jsou standardními zdroji bakalářských komentářů. To samé se dá říct o východiscích Levého, která diplomantka zvažovala při volbě překladatelské strategie. Model Nordové se navíc pro analýzu literárního textu naprosto nehodí.

V komentáři zcela chybí jakýkoli náznak studie o autorovi a jeho díle. Nejedná se sice o známého nebo významného spisovatele, přesto smyslem tohoto typu diplomové práce je představit autora českým čtenářům alespoň v obsáhlejší medailonu a zahrnout recepci jeho díla (recenze, rozhovory apod.) v anglofonním prostředí. Totéž platí o případné české recepci. Vzhledem k tomu, že existuje český překlad Fischerovy prvotiny, měla překladatelka zpracovat jeho recepci, alespoň rámcově ho zhodnotit, popř. na základě ukázky srovnat s vlastní překladatelskou strategií. Také bylo vynecháno žánrové zařazení zvoleného románu; diplomantka o něm neustále hovoří jako o „knize“.

Komentář dále postrádá hlubší stylistickou analýzu. Kromě jednoho krátkého odstavce zcela opomíjí syntax, nevěnuje se figurám a tropům, rytmu prózy, paralelismům a opakování apod. (kromě aliterace, kterou zvažuje u překladatelských problémech). Na str. 43 se například dozvíme, že v některých scénách autor použil přítomný čas. Diplomantka píše „Jedná se podle nás o prvek, díky kterému se máme do scény více vžít“. Zřejmě nezná termín historický prezens, volí tedy impresionistický popis, kuriózně umocněný rádobou vědeckým plurálem.

Většina popisovaných překladatelských problémů se týká především novotvarů a slovních hříček. Je třeba ocenit překladatelčin zápal pro lexikální invenci a snahu vysledovat mezi užitými výrazy a kontextem nějakou logickou spojitost. Text je podle mého názoru zcela zahlcen samoúčelnou hrou se slovy, citacemi v akkadském, pro čtenáře zcela neznámém jazyce apod. (Diplomantka v komentáři ani nezmiňuje, že stará akkadština je vymřelý semitský jazyk, jímž se mluvilo v Mezopotámii.) Řada těchto neologismů a slovních hříček se vyskytuje ve výčtech (např. u slovního spojení „dirt pusher“), které často postrádají jakoukoli logiku, takže v konečném důsledku tolik nezáleží na tom, jakou variantu překladatel/ka zvolí. Ze syntaktického hlediska se román naopak jeví poměrně jednoduše. Přesto např. hned na první stránce až prvních dvou stránkách je v překladu několik syntaktických nedostatků nebo chybných AČV.

Str. 9

Koheze věty „Mocným se málokdy hodí“ je matoucí. V angličtině je podpořena opakováním, v češtině je třeba ji také nějak zdůraznit: např. „Ten se mocným málokdy hodí.“

„Odhalí dvacet tři procent svého chrupu na znamení úsměvu.“ AČV: „Na znamení úsměvu odhalí...“
Lépe: „Úsměvem odhalí/Usměje se a odhalí...“

„Mám v Rosu velkou důvěru. Velkou“. Věta kopíruje originál. Lépe: „Hodně Rose důvěřuju. Fakt hodně.“

Str. 10

„... že se řeky třpytí a klikatí ...Jako ožrala, co se sotva drží na nohou, se voda vleče...“ AČV: „Voda se vleče touhle planetou a chčije, kde může, jako ožrala, co se sotva drží na nohou.“

„Z mých sběratelů je už teď ten nejsmělejší.“ Lepší důraz: „Už teď je z mých sběratelů ten nejdůležitější.“

V překladu najdeme také řadu interferencí. Jako příklad uvedu dva odstavce ze str. 28:

„Nikki, legíny, body a kabát na sobě, spojení benzendrinu [sic] a metadonu v sobě.“ Lépe např.:
„Nikki: má na sobě legíny, body a kabát, v sobě kombinaci benzedrinu a metadonu“.

„Zřejmě má za sebou intenzivní fyzickou aktivitu.“ Zní jako interference, přitom v originále je
„visibly having indulged in vigorous physical exercise“. Lépe např.: „Zjevně intenzivně cvičila. /
Zjevně se s vervou oddávala tělocviku.“

„... a hodí mě na zem, kde se rozbiju na tři kousky.“ Lépe např.: „a hodí mě na zem. Rozbiju se na tři kousky.“

„Rosina hudební sbírka, ...rostliny, pračka ...“ Ve výčtu vystěhovaných věcí je třeba místo anglického
„plants“ použít „květináče“, a ne prvoplánové slovo „rostliny“. Také „hudební sbírka“ zní nepřirozeně
a navozuje vágní představu např. o sbírce hudebních nástrojů. V originálu je „collection of music“,
takže spíš se jedná o soubor/řadu DVD.

Nedořešená mi také připadá stylizace přímých řečí. Překladatelka téměř soustavně používá spisovný
jazyk, někdy dokonce formálnější varianty, které v dialogu působí velmi nepřirozeně (hlavně u
přivlastňovacích zájmen jako „mí“, „svou“). Naopak oceňuji, že překladatelka umí interpunkci.
Zaznamenala jsem jen ojedinělé chyby.

Závěr:

Hlavní problém této diplomové práce vidím v nedostatečném komentáři. Jelikož překlad, který má
tvořit nosnou část práce, diplomantka zvládla v zásadě dobře a prokázala invenci a důslednost při
hledání slovních hříček, jsem ochotna doporučit práci k obhajobě. V žádném případě však nemohu
navrhnout lepší známku než **dobře**.

Mgr. Šárka Brotánková, D.Phil.